

Nog eens ter herinnering

Als onderdeel van het Deltaplan werd het Haringvliet ± 5 km stroomafwaarts van Hellevoetsluis afgesloten. Het Haringvliet is een belangrijke afvoerweg van het oppervlaktewater van de grote rivieren naar zee, waardoor het noodzakelijk was in de afsluitdam een grote spuisluis op te nemen.

Vóór de afsluiting van het Volkerak stroomde nl. 55 procent van dit oppervlaktewater door het Haringvliet naar zee en na de afsluiting van het Volkerak werd dit percentage nog vergroot tot 65. De afmetingen van de sluis moesten worden ontworpen op zeer hoge afvoeren.

Bij het ontwerp werd gesteld, dat een stroomsnelheid van 4 m/sec. of groter slechts korte tijd mocht optreden. Tevens moest rekening worden gehouden met belangrijke ijsafvoeren, waardoor de breedte van de afzonderlijke openingen zo groot moest worden als constructief mogelijk was.

Het ontwerp heeft geresulteerd in een sluis met 17 openingen met een breedte van 56,5 m en een drempeldiepte van NAP $-5,5$ m, waardoor een totaal doorstroombroef van rond 5.300 m^2 onder NAP werd verkregen.

De spui-openingen werden begrensd door de pijlers met een breedte van 5 m, waarop zowel aan de zee- als rivierzijde machinekamers zijn gebouwd. Op de pijlers rusten de zgn. nablaliggers, uitgevoerd als driehoek met de punt naar beneden gericht. Op de bovenzijde van deze driehoek (breed 22 m) is een verkeersweg met 4 rijstroken en een weg voor langzaam verkeer geprojecteerd. Aan de schuine zijden van de nablaliggers werden de vier armen van elke schuif bevestigd.

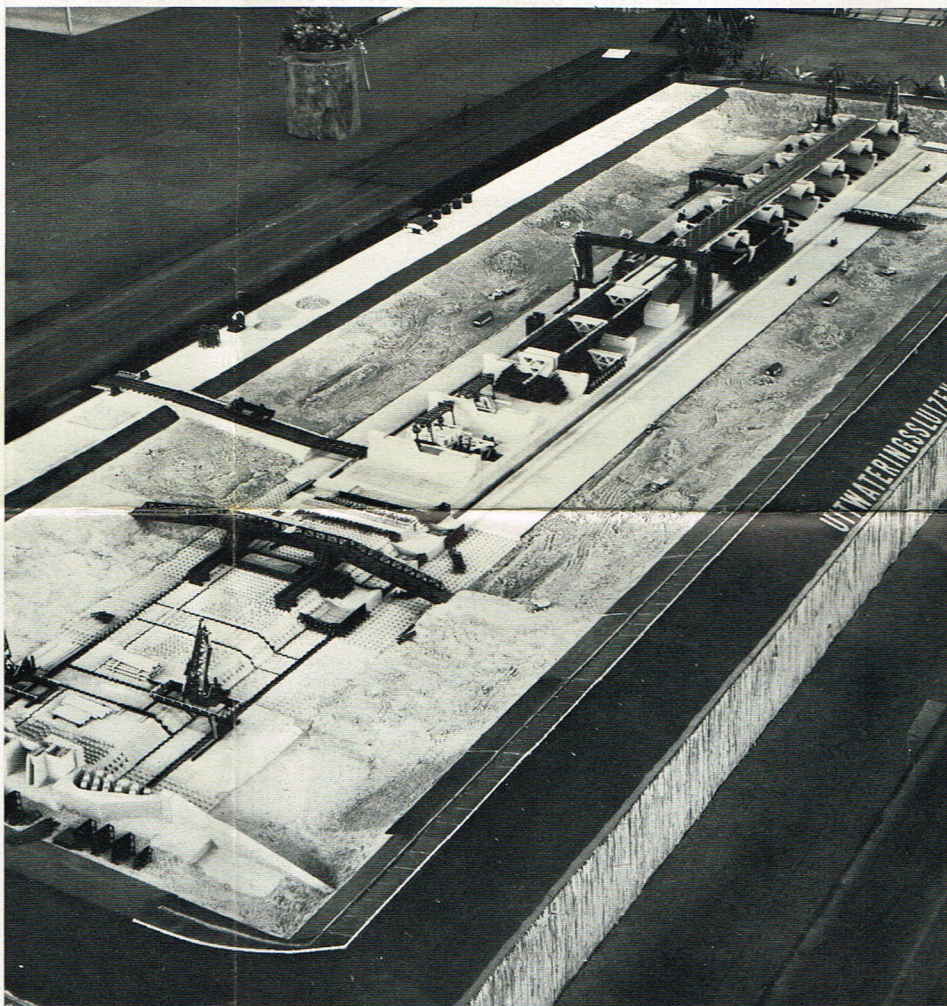
De in totaal aanwezige 34 schuiven (2 in elke opening) worden elk aan twee zijden bewogen d.m.v. in de genoemde machinekamers aanwezige pluñers. Deze schuiven hebben een eigen gewicht van ± 500 ton.

In 1957 werd ten behoeve van de bouw van de spuisluis een bouwput gemaakt in de rivier met afmetingen van 560×1400 m. Deze bouwput werd tijdens de bouw van de sluis (1958–1965) en de stortebedden bemalen d.m.v. een bronbemaling waarmee 4500 m^3 /uur werd uitgeslagen. Ten behoeve van de bronbemaling en stroomvoorziening tijdens de bouw werd op de bouwplaats een elektriciteitscentrale gebouwd met een capaciteit, voldoende voor een stad van 100.000 inwoners.

De sluis werd gemaakt van gewapend beton, waarbij de nablaliggers werden voorgespannen. In totaal werd 650.000 m^3 beton verwerkt. De fundering bestaat uit 22.000 stuks betonpalen van 40×40 cm met een lengte variërend van 6 tot 24 m. Zowel aan de zee- als aan de rivierzijde van de sluis werden ter bescherming tegen erosie stortebedden gemaakt. Direct aansluitend aan de sluis werden deze stortebedden uitgevoerd als gewapend beton, overgaande in een filterconstructie bestaande uit grindzand, nylondoek, grind 2–5 mm, grofgrind en stortsteen in diverse sorteringen. Na het gereedkomen van de sluis en de genoemde stortebedden en het opruimen van de bouwput werden de stortebedden nog uitgebreid met een strook zinkstukken. Door het sluiten van de schuiven tijdens iedere hoogwaterperiode wordt het Haringvliet beschermd tegen zowel stormvloed als zoutpenetratie uit zee. Tijdens de laagwaterperiode worden de schuiven alleen geopend voor de afvoer van overtollig oppervlaktewater. De waterhuishouding in het noordelijke bekken van het Deltagebied kan op deze wijze met enkele knoppen worden beheerst vanuit het centrale bedieningsgebouw.

Toen op 12 november 1970 de sluis in gebruik werd genomen en de totale afdamming van het Haringvliet in 1971 een feit was, had Nederland een uniek bouwwerk toegevoegd aan de lijst van grote waterbouwkundige werken.

DELTA-EXPO

Begin april is toeristisch, recreatie-zoekend en technisch Nederland een nieuwe bezienswaardigheid rijker. Bij Stellendam. Om iets duidelijker te localiseren: op het zuidelijk deel van de dam door het Haringvliet. Daar is een sterk vergrote „Delta-Expo” voor het publiek opgesteld door het ministerie van Verkeer en Waterstaat.

Er bevond zich op de dam door het Haringvliet al enige tijd een bescheiden voorlichtingscentrum om een breed publiek in de eerste behoeften naar informatie te voorzien. Het gebouw dat daarvoor was gebruikt stond voordien een aantal jaren op de zuidwal in Hellevoetsluis. Tienduizenden Nederlanders en buitenlanders schuifelden daar in de loop der tijd door om — via het bezichtigen van een daarin staande eenvoudige expositie over het ontstaan van Nederland, de ramp van '53 en het Deltaplan — het toen nog ruime (Haringvliet)-sop te kiezen voor

een tocht naar en van de bouwput van de Haringvlietssluis.

Aan die sluisen is zo'n 15 jaar gesleuteld. Met het onder water gaan van de sluisen, het weg-baggeren van de bouwput en het stroomdicht maken van de Haringvlietdam verdween aanvankelijk ook de belangstelling voor het gigantische werk dat hier wordt uitgevoerd in de $4\frac{1}{2}$ km brede waterplakke tussen Voorne-Putten en Goeree-Overflakkee.

Maar met het vorderen van de overige Delta werken en waarschijnlijk ook door de confrontatie met de sluisen tijdens een rit over de zeer behoorlijke wegen die via de weg over deze sluisen een nieuw gebied voor recreatie-zoekend Nederland hebben opengelegd, begon de wens naar informatie zich vrij recent toch weer sterker te manifesteren. Op voorstel van en daarna onder de coördinerende leiding van de afdeling Publieksvoorlichting van het ministerie hebben

De 17 meter lange maquette van de bouw van de Haringvlietsluizen is het produkt van zo'n 7 jaren toegewijde arbeid door de heer M. K. A. van der Weghe (69). De bouw is na een alleszins arbeidzaam leven van 50 jaar en 7 maanden gepensioneerd. Hij was de laatste 19 jaren werkzaam als vormer (bouwen van gietvormen, een uiterst minutieus werk) op de gieterij van de Nederlandse Dok- en Scheepsbouw Maatschappij.

Als tijdverdrijf enerzijds, anderzijds om uiting te geven aan zijn bekwaamheden begon de heer Van der Weghe op basis van informatie die hem door de Rijkswaterstaat regelmatig werden verstrekt het Haringvlietsluizencomplex over te zetten in werktekeningen voor een maquette.

Na ruim één jaar tekenen was dat werk gereed. Op basis hiervan heeft de bouw-er zoals hij dat zijn leven lang in 't groot gewend was, de honderden onderdelen van het werk in miniatuurmallen gebouwd. Op basis daarvan konden de veelvouden van

elk onderdeel efficiënt en volkomen gelijk worden geconstrueerd.

De N.D.S.M. moedigde het initiatief aan met bescheiden financiële en materiële middelen. En de Rijkswaterstaat liet zich ook niet onbetuigd in het geven van de nodige „support“ van de geduldige en bekwame bouw-er (wie durft hier nu nog aan het woord „knutselaar“ te denken?).

In de maquette zijn 3 m³ rivierzand en tien baaltjes cement verwerkt. Het is dan ook niet zo'n wonder dat de 165-delige maquette liefst 6.000 kilo weegt! Delen die stuk voor stuk onder het schuine dak van een zolderkamertje gestalte kregen en ook deel na deel door het trapluik naar de begane grond moesten worden gewurmd. Met vrachtwagens werden de delen naar Zeeland gebracht om daar in een arbeiderskamp voor de Deltawerken in Ellemeet te worden opgeslagen. Vandaar zijn al deze delen nu naar Stellendam gebracht, behoedzaam gegroepeerd en dan eindelijk letterlijk en figuurlijk in het licht gebracht.

de diverse betrokken diensten van Rijkswaterstaat (Algemene Zaken, Deltadienst, Benedenrivieren, Zuid-Holland), de Rijksvoorlichtingsdienst en het Nationaal Bureau voor Toerisme de handen ineen geslagen.

En zo is in betrekkelijk korte tijd „Delta-Expo“ ontstaan. Jammer genoeg ligt deze in haar nieuwe vorm nogal omvangrijke expositie een beetje buiten het zicht van de over de sluizen snellende automobilist. Je ziet in de diepte achter de kruin van de gigantische dijk het gebouw nauwelijks. Maar er ligt daar een omvangrijke attractie van de eerste orde op velen te wachten!

Het informatie- en bezoekerscentrum omvat — gaat u even recht zitten! — een tentoonstelling over het ontstaan van Nederland en de Deltawerken, een filmzaal, daarbij een ruime koffie- en snackgelegenheid, een vrij entree tot het zuidelijke landhoofd van de sluizen met daarin wéér een filmzaal en ten slotte een wandelmogelijkheid door het hart van de sluizen met bezoek aan één van de 34 machinekamers. Daarbij ligt dan een parkeerterrein voor 500 auto's en zelfs een landingsplaats voor hefschroefvliegtuigen.

Er is dus ook op u gerekend.

De grootste attractie van dit complex van bezienwaardigheden wordt toch wel gevormd door een bijna 17 meter lange maquette van de Haringvlietsluizen. Deze maquette is in een dieper gelegen betonnen bak gemonteerd. Het enorme model, dat 17 fasen van fundering tot voltooiing laat zien wordt op een speciale wijze belicht.

Op verschillende plaatsen worden films en diashows vertoond. En dat alles in een zeer moderne, enigszins „pop-art“-achtige stijl met goede vormen, frisse kleuren en originele ideeën.

Door het initiatief van de Publieksvoorlichting van het ministerie treedt men in voor de overheid geldende begrippen nu op een gedegen en originele manier op waarlijk hedendaagse wijze het publiek tegemoet. Een presentatie die niet alleen gericht is op een groot publiek, maar die ook een technicus van niveau inlichtingen geeft. Terwijl reisleiders zowel als reclame- en voorlichtingsspecialisten evenals tentoonstellingsbouwers hier wel even kunnen zien dat er een team originele vakmensen aan de gang is geweest.

Bij het object ligt op zeer korte afstand de bedrijvigheid van de nieuwe gezamenlijke vissershaven voor de vissers van Goedereede, Ouddorp en Stellendam en de daarbij gebouwde zeer moderne visafslag. Op iets grotere afstand — maar toch maar luttele kilometers verder — de enorme stranden van Voorne en Goeree, de campings rond Ouddorp, de duingebieden van beide eilanden en een aantal natuurreserveaten. Het ligt overigens in het voornemen om eerlang in het gebied langs de zuidelijke Haringvlietdam uitgebreide voorzieningen te treffen ten behoeve van de recreatie in de vorm van speelruimten, campings, wandelvoorzieningen en attracties van grote allure, zoals hotelaccommodatie, speciale ultra-moderne vervoersmogelijkheden, uitzichtposten en dergelijke.

De „Delta-Expo“ zou daarvan weleens de (stijlvolle) voorloper kunnen zijn, die een nog permanenter onderdak verdient dan nu al is geschapen. Al was het alleen al door de frisheid van presentatie. Met ook een opening naar de tegenstanders van de Deltaplannen. Hier kan men nu eens „open overheidsvoorlichting“ in realiteit aantreffen.

„Delta-Expo“ wordt in opdracht van het ministerie onder dagelijks toezicht van de Rijkswaterstaat geëxploiteerd door het Nationaal Bureau voor Toerisme. Daarvoor betaalt men dan f 1,50 per persoon. Maar dat is gezien de meervoudige sensatie voor het gebodene goed betaald.

Delta Expo: à 35 km de Rotterdam — un itinéraire simple

La route est facile à suivre. Au départ de Rotterdam vous suivez les panneaux indiquant BRIELLE, puis HELLEVOET-SLUIS, ensuite GOEDEREDE. Sur le barrage du Haringvliet vous suivez les panneaux HAVENS STELLENDAM et HARINGVLIETSLUIZEN. Cet itinéraire traverse une des principales zones industrielles d'Europe, mais aussi de paisibles polders parsemés de moulins. Quant à l'itinéraire touristique indiqué sur la carte, il vous fait découvrir des aspects moins connus des Pays-Bas.

Une attraction supplémentaire

A moins d'un quart d'heure de voiture de l'exposition se trouve le Dolfirodam de Scharendijke. Stade flottant à mille places couvertes, ses shows où évoluent des dauphins et des lions de mer parfaitement dressés constituent un spectacle à ne pas manquer. Excursions en bateau sur les eaux zélandais au départ du Dolfirodam.

Des petits ports anciens et pittoresques tels que Goedereede et Zierikzee valent vraiment la peine d'une visite.

Delta Expo: 35 km (22 miles) from Rotterdam and easy to find

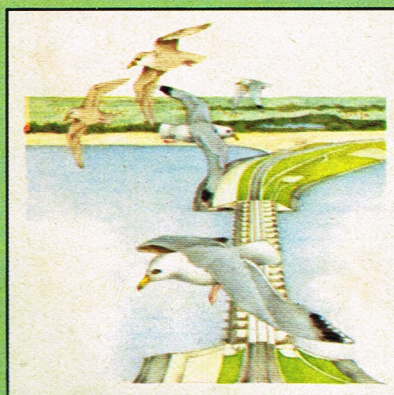
The way to Delta Expo points itself. From Rotterdam you follow the clearly marked road signs. First in the direction of Brielle, then to Hellevoetsluis and next the route to Goedereede. Finally, on the Haringvlietdam you find the signs pointing to your destination, "Havens Stellingdam" and "Haringvliet-sluizen". This direct route not only takes you through one of the most important industrial areas of Europe, but also through polders and past windmills. If however you would like to get to know Holland a bit more intimately, you can follow the special touristic route as shown on the map. A visit to ancient small sea-ports such as Goedereede and Zierikzee is certainly worth your while.

Extra attraction:

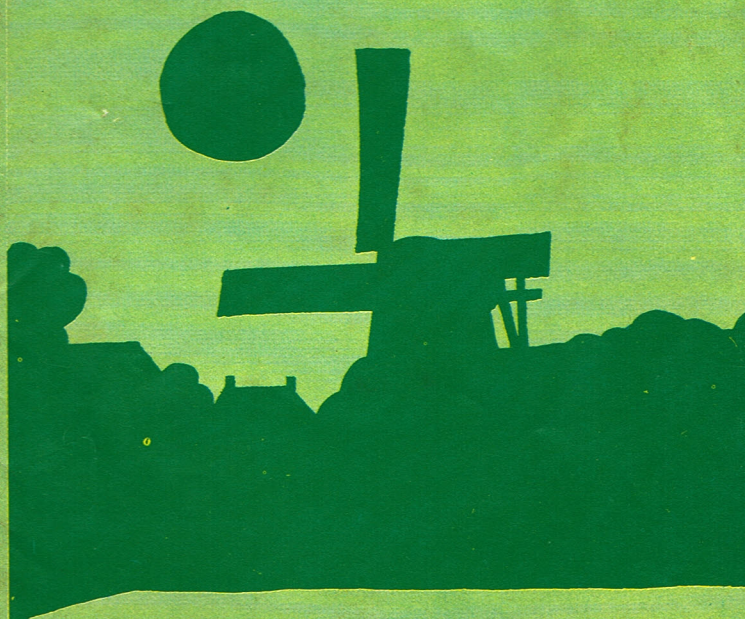
Less than a quarter of an hour's drive from the Delta Expo you will come to the unique "Dolfirodam". This is a floating dolphin-and sealion stadium with one thousand seats on covered stands. A visit to this lively show of diving, catching, tumbling and jumping is an additional attraction which you really should not miss. From Dolfirodam — in Scharendijke — it is also possible to make a boat trip on the Zeeland waters.

HOLLAND

delta expo

's Werelds
grootste sluizen
Die grössten
Schleusen der Welt
Les écluses les
plus grandes
du monde
The world's
largest locks

Dagje Delta Expo Dagje van verbazing

Delta Expo is een belevenis. Stap voor stap ontrolt zich op deze fascinerende expositie de bouwgeschiedenis van het meest ambitieuze waterwerk ooit door mensen aangedurfd: de Hollandse Deltawerken.

Het spel van eb en vloed, de veilige schut van gigantische sluizen

De Delta expositie verhaalt niet alleen over het wel en wee van 15 jaar baggeren, storten, slepen en bouwen, maar laat ook iedereen de tastbare werkelijkheid meebeleven door middel van films en diapresentaties. Speelse informatiepanelen tonen de mysterieuze bewegingen van eb en vloed.

Een realistische reuzen-maquette toont in werkelijke vormen de indrukwekkende complexen van deze Deltawerken.

Geheel nieuw is de kaart van Nederland geprojecteerd op een meters grote wand met daarin verwerkt ruim 2.000 minuscule kleine lampjes die door een ingenieus schakelsysteem op een dusdanige manier aan- en uitflikkeren dat

precies de „waterloop” in ons land wordt weergegeven. De gesproken tekst geeft daarbij een toelichting. En tot slot daalt iedere bezoeker af in de machtigste sluizen die de wereld kent, met inbegrip van een kijkje in één van de 36 machinekamers.

Panorama uit duizenden, Holland op z'n best

Om even te zitten en uit te blazen is er de gezellige Expo-Coffeeshop. Met redelijke prijzen, een ruim terras en een fraai uitzicht over het ruim 4½ km brede Haringvliet. Géén beeld is Hollandser dan dat, dus vergeet vooral het foto-apparaat niet.

Openingstijden, parkeren en verdere bijzonderheden

De Delta Expo is geopend van april t/m oktober, dagelijks, ook zondags, van 10 tot 17 uur. De toegangsprijs is f 1,75 per persoon, kinderen t/m 6 jaar gratis. Bezoekers hebben vrij parkeren op de ruime parkeerterreinen. Voor exclusieve foto's, dia's, boekjes over de Deltawerken, speciale prentbriefkaarten kunt u terecht in de Coffeeshop.

DELTA EXPO-HARINGVLIET— SLUIZEN - STELLENDAM -

Tel. 01879 - 1600. Onder auspiciën van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat en het Nationaal Bureau voor Toerisme.

Goedereede

A day Delta Expo A day of surprises

Delta Expo is an experience not to be missed. On this fascinating exposition the history of the construction of the most ambitious waterworks project ever attempted by man, is developed step by step: the Netherlands Delta Project.

The spectacle of the tides, the secure protection of gigantic flood-gates

The Delta exposition not only tells the story of the hard-won results of fifteen years of dredging, dumping, towing and building, it lets everyone experience the tangible reality through the medium of films and slide-presentations. Striking information panels present the mysterious movements of ebb and flood tides.

A giant, realistic model shows the real shape of the imposing complex of this Delta project. A complete new feature is the map of the Netherlands, projected on a very large wall, containing more than 2,000 tiny lights which, with an ingenious switch system exactly shows the course of waterways in this country, by lighting up.

A spoken text provides further explanation.

And finally every visitor descends into the interior of the mightiest sluices the world has known and has the opportunity to see one of the thirtysix engineerrooms.

A unique panorama, Holland at its best

The cosy Expo Coffeeshop is an ideal spot to relax in after seeing all these sights. Its prices are reasonable, its spacious terrace offers a beautiful view across the more than three miles wide Haringvliet. No panorama is as exclusively Dutch as this one, so do not forget to bring your camera.

Opening hours, parking and further particulars

Delta Expo is open to the public from April u/i October, daily, also on Sundays, from 10 am until 5 pm.

The entrance fee is f 1,75 per person, children u/i the age of six are free of charge. The spacious parking area for visitors is free. Exclusive photographs, slides, literature on the Delta project, special picture postcards, are available at the Coffeeshop.

DELTA EXPO — HARINGVLIET SLUIZEN — STELLENDAM —

Tel. 01879-1600.

Sponsored by the Department of Traffic and Waterways and the Netherlands National Tourist Office (NNTO).

